

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Олексюк М. П.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Т.Г. Шевченка, м. Кременець

Сьогодні існує достатньо велика кількість технологій навчання. Проте процес використання традиційних та впровадження інноваційних технологій навчання протікає стихійно. У процесі їхнього відбору та реалізації в освітньому процесі існують суперечності між старими способами представлення та засвоєння знань та новими цілями освіти, а також зростаючими об'ємами інформації, яку потрібно передати здобувачам й обмеженою кількістю навчального часу. Існує ряд проблем на сьогоднішній день, зокрема гостра необхідність педагогічних інновацій в освітньому процесі та недостатність розроблених методологій щодо використання сучасних нових педагогічних технологій в освіті.

Серед технологій, які активно застосовуються в освітньому процесі, можна виділити традиційні та інноваційні. Здійснений порівняльний аналіз та врахований педагогічний досвід дозволяє виділяти як позитивні, так і негативні сторони.

Сучасному педагогу необхідно вільно володіти у педагогічній практиці основними методологічними прийомами або методами організації освітнього процесу, які на сьогоднішній день прийнято називати педагогічними технологіями.

До переваг традиційних технологій можна віднести: науковість; організаційна чіткість педагогічного процесу, постійний ідейно-емоційний вплив особистості викладача; оптимальні витрати ресурсів при масовому навчанні; впорядкована, логічно структурована подача навчального матеріалу, орієнтація на розвиток пам'яті; доступність; врахування вікових та індивідуальних особливостей здобувачів; усвідомлення завдань та активність учасників освітнього процесу. Проте традиційним технологіям властиві й недоліки: характер відносин між викладачами та здобувачами, орієнтація на формування шаблонного мислення; відсутність орієнтації на

розвиток творчих здібностей та розкриття власного потенціалу, пригнічення ініціативи, абсолютно однаковий підхід до усіх здобувачів [3, с. 39].

Із сучасними технологіями тісно пов'язані реальні можливості побудови відкритої системи освіти, зміна способів одержання нових знань, підсилення особистісної орієнтації освітнього процесу.

Сучасні інноваційні технології повинні формувати множинність суб'єктних картин, забезпечувати розвиток особистості, смислопошуковий діалог. Сутність таких технологій навчання полягає в органічному сполученні вивчення власних ускладнень із навчанням новим засобам і способам такого вивчення, що у першу чергу виражається у діях, спрямованих на подолання цих ускладнень.

Кожна із таких технологій навчання має чітко визначену мету, цілі навчання, умови реалізації і відповідні до цього процедури. В освітньому процесі викладач на власний розсуд використовує наявні педагогічні технології та поєднує окремі елементи багатьох технологій.

Розглядаючи інноваційну педагогічну діяльність як доволі складне утворення, сукупність різних за цілями та характером видів робіт, що відповідають основним етапам розвитку інноваційних процесів і спрямовані на створення і внесення педагогом змін до власної системи роботи. Має вона комплексний, багатоплановий характер, втілює у собі єдність технологічних, наукових та організаційних заходів. Інноваційна діяльність є системним видом діяльності, спрямованим на реалізацію нововведень на основі використання та впровадження нових ідей, наукових знань, підходів до навчання. Специфічними особливостями такої діяльності є її відкритість майбутньому, налаштованість на конструктивні дії у постійно оновлюваних ситуаціях, здатність до передбачення на основі постійної переоцінки цінностей, основою котрих є інноваційні педагогічні технології.

Професіоналізм викладача та входження його в інноваційний режим роботи неможливі без творчого самовизначення, в якому провідну роль відіграють інноваційні педагогічні технології.

Метою наукового дослідження є аналіз ключових понять означуваної проблеми, їх місце та роль в освітньому процесі.

Цілий ряд авторів, зокрема І. Дичківська, вважають, що будь-яка педагогічна технологія повинна відповідати деяким основним методологічним вимогам (критеріям технологічності), зокрема концептуальності, системності, можливості управління, ефективності, відтворюваності, візуалізації [1, с. 34].

Порівнюючи традиційні та інноваційні освітні технології, які сьогодні паралельно існують в Україні, І. Зязюн зробив висновки, що традиційна система навчання є безособистісною, «бездітною... без людською». У ній «людина... постає... об'єктом, яким можна керувати за допомогою зовнішніх впливів, загальних стандартів і нормативів» [2].

Для сучасного суспільства впровадження в освіту, окрім традиційних, також інноваційних технологій має більш прагматичне значення, ніж теоретичне, оскільки в умовах глобалізації воно стосується перспектив та його історичного розвитку, які пов'язані з так званими «високими технологіями».

На даний момент у практику увійшли наступні види технологій: проєктні технології, тобто ті, що забезпечують інтеграцію знань і вмінь із різних видів діяльності; ігрові технології, які формують навички розв'язувати творчі завдання на основі вибору альтернативних варіантів; інформаційно-комунікаційні технології.

Педагоги активно впроваджують наступні інноваційні технології: технологія розвивального навчання; інтерактивні методики, куди ми можемо віднести роботу в групах, метод проєктів, «розумовий штурм», «ажурна пилка», «кейс-метод», «акваріум», рольові та ділові ігри, «велике коло», «шкала думок», «асоціативний куш», «відкритий мікрофон», вправи-енергізатори, групова дискусія, взаємне навчання); технологія проблемного навчання; методика гранування; блочний метод викладання матеріалу; кооперативна форма навчання.

У педагогічній практиці викладачів з'явилися нові форми занять: урок-практикум; урок-пошук; урок-дискусія; урок-мандрівка; урок-панорама; урок-залік тощо.

Отже, оскільки викладач є організатором освітнього процесу, то його основною метою є пробудити і підтримати прагнення здобувачів до пізнання, що спонукає педагогічний колектив шукати шляхи підвищення інтересу студентів до навчання, урізноманітнюючи його зміст, форми та прийоми через використання інновацій.

Навчання з використанням інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Воно інтегрує процеси, які не можна об'єднувати в межах класичної освіти: навчання, працевлаштування, планування кар'єри, безперервна освіта.

Проте на даний час питання впровадження інноваційних технологій вимагає серйозного науково-методичного підходу, який забезпечує роботу педагогічного колективу над реалізацією науково-методичної проблеми.

Таким чином, одним з найважливіших стратегічних завдань на сьогоднішньому етапі модернізації вищої освіти України є забезпечення якості підготовки спеціалістів на рівні міжнародних стандартів. Розв'язання цього завдання можливе за умови зміни педагогічних методик, використання традиційних технологій та впровадження інноваційних технологій навчання.

Список використаних джерел

1. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ. 2004. 214 с.
2. Зязюн І.А. Освітні парадигми та педагогічні технології у вимірах філософії освіти. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія : Педагогічні науки. 2011. Т. 1, Вип. 33. С. 22-27.
3. Савченко В.Г., Андрушина Л.Л. Традиційні та інноваційні педагогічні технології у вищій школі: Навч. посібник для здобувачів II і III ступенів вищої освіти. Дніпро. 2019. 83 с.

ФЕНОМЕН ГРИ ЯК ВАЖЛИВА НАВЧАЛЬНО – ІГРОВА ТЕХНОЛОГІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Корець М. С.

доктор педагогічних наук,
професор кафедри інженерії та технологій виробництва
УДУ імені Михайла Драгоманова, м. Київ

Шевченко Ю. В.

аспірант
кафедри інженерії та технологій виробництва,
УДУ імені Михайла Драгоманова, м. Київ

Навчальні ігри посідають важливе місце серед сучасних психолого - педагогічних технологій навчання. Гра як метод навчання люди використовували з давніх - давен, широке ж і систематичне поширення вона отримала лише в 70-ті роки ХХ ст. Поняття "ігрові педагогічні технології" включає досить велику групу методів та прийомів організації педагогічного процесу у формі різних педагогічних ігор. На відміну від ігор взагалі, педагогічна гра має суттєву ознаку – чітко поставлену мету навчання та відповідний їй педагогічний результат, які можуть бути обґрунтовані,